

Dorpsvisie Rottevalle tot 2020

Dorpsvisie Rottevalle tot 2020

Dorpsvisie Rottevalle tot 2020

Dorpsvisie Rottevalle tot 2020

Inhoudsopgave:

1. Inleiding
2. Historie
3. Rottevalle, ons dorp
4. Bereikbaarheid en vervoer
5. Woningbouw
6. Bedrijvigheid en werkgelegenheid
7. Verkeersveiligheid
8. Vorming en sport
9. Recreatie
10. Milieu en natuur
11. Nieuwbouw Dorpshuis it Tiksel
12. IJsbaan/Skatebaan
13. Rottevalle in vroegere tijden
14. Hoe nu verder

1. Inleiding

Begin 2009 heeft Dorpsbelang Rottevalle alle inwoners van Rottevalle uitgenodigd mee te denken over het vervolg op onze dorpsvisie die in 2010 ten einde liep.

Er zijn altijd zaken die aandacht blijven houden maar een aantal wensen/zaken is achterhaald of inmiddels gerealiseerd. Het leek ons een goed moment met alle inwoners van Rottevalle (en in een aparte bijeenkomst met de verenigingen) van gedachten te wisselen of we nog op de goede weg zijn.

Met een dorpsvisie heb je een duidelijk beeld van wat je wilt dat in de toekomst gaat gebeuren. Daar kun je op anticiperen. Waar wil je als dorp naartoe? Wat zijn ons inziens ontwikkelpunten, verbeterpunten en punten van aandacht?

Hierover zijn we met elkaar in gesprek gegaan. We hebben teruggekeken op de visie tot 2010 en we hebben gebrainstormd over nieuwe ideeën voor het vervolg. Leefbaarheid van het dorp is zeer belangrijk en krijgt ook steeds meer aandacht van de overheid. Uitgangspunt bij deze gesprekken is dan ook steeds het behouden en waar mogelijk het verbeteren van de leefbaarheid van ons dorp.

Met een duidelijke dorpsvisie zijn wij een betere gesprekspartner richting gemeente en andere overheden en instanties. Deze dorpsvisie zal voor Dorpsbelang als uitgangspunt dienen voor haar activiteiten. Om die reden is de nieuwe visie ook gepresenteerd aan B&W van de Gemeente Smallingerland.

2. Historie

De naam Rottevalle komt voor het eerst voor in een koopcontract uit het jaar 1618. Op oude kaarten uit 1617 blijkt dat er dan al enige bebouwing aan de zuidkant van de Lits aanwezig is. Langs de Brouwersgrèft en de Lits werden steeds meer huizen gebouwd en aan de westzijde van de Lits, aan het Mounain, verrees een Standerdmolen, die omstreeks 1655 werd bewoond door het molenaarsechtbaar Andries Hendricks en Sytske Willems.

Rottevalle is dan nog slechts een gehucht, dat sterk afhankelijk is van de turfwinning en de hieruit voortvloeiende scheepvaart. Maar weldra worden de eerste boerderijen gebouwd aan de huidige Efterwei en richting de Folgeralaan. Later komen er nieuwe wegen bij: Buorren, Bildwei en Havenwei en ook daaraan worden weer huizen gebouwd.

Rottevalle heeft steeds in drie gemeenten gelegen, te weten Achtkarspelen, Smallingerland en Tietjerksteradeel. Hieraan komt in 1943 een einde. Vanaf dat jaar valt Rottevalle onder de gemeente Smallingerland. De drie eikenhouten zitbanken met inscriptie “1 oktober 1943” en geplaatst in de vroegere drie gemeentedelen, herinneren ons hier nog aan. Vijftig jaar later, in 1993, is dit feit herdacht met de plaatsing van een driekantige zuil met daarop de namen en de wapens van de drie gemeenten. Deze zuil, een schenking van de Stichting Uitbreiding Rottevalle, staat op de hoek van de Brouwersgrèft met het Muldersplein. Tegelijk met de zuil zijn, dankzij een subsidie van de Compagnons, drie nieuwe eikenhouten banken geplaatst.

In het kader van de ontwikkeling van het landbouwbedrijfsleven zijn in 1953 de dorpen Rottevalle en Kerkhoven (in Noord-Brabant) aangewezen als voorbeelddorpen. Dankzij hiervoor bestemde Marshallgelden krijgt de ontwikkeling van het dorp een forse injectie. In 1955/1956 worden de Lits en de Brouwersgrèft gedempt. De reden hiervoor is dat het onderhoud van de walkanten erg kostbaar is en de diverse bedrijfspanden door al dat water moeilijk bereikbaar zijn.

In de jaren zestig en zeventig worden de nieuwe uitbreidingswijken gerealiseerd aan de Nije Buorren, de Fintsjes en de Houtkamp. De uitbreidingswijk ‘de Arendswyk’ is genoemd naar de gelijknamige wyk die uitkomt op de Lits, en stamt uit de negentiger jaren. Begin 2000 is in het aanloopgebied naar Rottevalle een bedrijventerrein ontwikkeld, welke de naam Ambachtsloane heeft gekregen. De nieuwste woningen staan aan de Master Keuningwei, het terrein achter de Nije Buorren. De Master Keuningwei is in 2010 afgerond.

Rottevalle blijft “in doarp tusken wetter en wâlden”.

3. Rottevalle, ons dorp

Rottevalle wordt door de inwoners gewaardeerd als een prettige en rustige woonplaats met een gezellige kern. Goed bereikbaar en centraal gelegen ten opzichte van Drachten, Surhuisterveen, Leeuwarden en Groningen, zodat voorzieningen als een ziekenhuis, arbeidsbureau, theater e.d. redelijk dichtbij zijn. Bovendien beschikt het dorp zelf over basisvoorzieningen op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, sport en recreatie, al staat dit voorzieningenniveau wel onder druk en is het winkelbestand danig ingekrompen.

Wat Rottevalle ook tot een aantrekkelijke woonplaats maakt, is de ruime hoeveelheid natuur dichtbij het dorp: de Lits en de Leijen, de Mûntsgroppe, het weidevogelgebied en de karakteristieke elzenwalsingels. Daar moeten we beslist zuinig op zijn. Toch moet het mogelijk zijn om kleinschalige recreatieve voorzieningen te ontwikkelen, die zowel recht doen aan ons natuurschoon als aan de ontspanningsbehoefte van mensen in en buiten ons dorp. Het Rottevalster bos dat bij de Master Keuningwei ontwikkeld is, lijkt een goede plek voor educatieve en ontspanningsmogelijkheden.

Wat verder opvalt aan Rottevalle, is het gevarieerde verenigingsleven en daarmee de betrokkenheid van Rottevalsters bij elkaar en bij het dorp. De vernieuwde sportvelden aan de Efterwei hebben een betere samenwerking tussen de tennis-, korfbal- en voetbalvereniging tot gevolg gehad. De openheid van het nieuwe sportpark biedt veel meer mogelijkheden tot samenwerking. Zichtbaar is dat er een breder draagvlak ontstaan is voor bestaande en nieuwe activiteiten.

Willen we Rottevalle niet alleen zo aantrekkelijk houden als het nu is, maar het in de toekomst nog aantrekkelijker maken, dan moeten we ons met zijn allen inspannen voor:

- het behoud van voorzieningen
- het behoud van natuurschoon
- het behoud van het verenigingsleven

Actiepunten:

- **Samenwerking tussen verenigingen bewaken**
- **Nieuwe inwoners meer bij het dorp betrekken**

4. Bereikbaarheid en vervoer

De ontsluiting van Rottevalle per auto en fiets is goed.

De bereikbaarheid via het openbaar vervoer bestaat uit een één-uursverbinding met Drachten. Op twee plaatsen aan de Litswei staan bushaltes welke vanuit het dorp fietsend of lopend zijn te bereiken.

Met het oog op het bevorderen van carpoolen gaan we onderzoeken of er mogelijkheden zijn een bereikbaarheid per fiets naar de carpoolplaats aan de N31 te maken. Dit fietspad zou wellicht via de Rydwei mogelijk zijn.

Actiepunt:

- **Fietspad via de Rydwei naar carpoolplaats N31.**

5. Woningbouw

Randvoorwaarden t.a.v. nieuwbouw

De afgelopen jaren hebben we gezien dat nieuwbouw een impuls is voor de leefbaarheid van ons dorp. Wel denkt iedereen aan beperkte, geleidelijke en kleinschalige uitbreiding, die recht doet aan het dorpse karakter van Rottevalle en waarmee in elk geval de natuurlijke aanwas van de eigen bevolking kan worden opgevangen.

Verder wordt aangedrongen op een goede balans tussen huur- en koopwoningen. Het is echter lastig invloed uit te oefenen op het toewijzen van huurwoningen. Dit gaat via de Accolade-groep en deze werken met een wachtlijst. Anno 2010 blijken vooral alleenstaanden (met of zonder kinderen) zich in te schrijven voor huurwoningen, hetgeen in sommige straten leidt tot veel woningen met alleenstaanden.

Nieuwbouwlocaties

Fase één van de nieuwbouw achter de Nije Buorren (Master Keuningwei) is inmiddels uitgevoerd. Fase twee zal in verband met de economische crisis langer op zich laten wachten. De Gemeente Smallingerland heeft aangegeven niet eerder dan na 2010 haar woningbouw-plannen te herzien. Wij verwachten dat de inwoners vroegtijdig worden ingeschakeld bij de planontwikkeling, zodat kan worden ingespeeld op onze wensen t.a.v. speelruimtes en groenvoorzieningen.

6. Bedrijvigheid en werkgelegenheid

Winkels en horeca

De afgelopen decennia is het winkelbestand in Rottevalle geleidelijk aan steeds verder teruggelopen. De nabijheid van grote winkelcentra buiten het dorp hebben daarin zeker een rol gespeeld. Uniforme openingstijden en een ruimere openstelling van winkels en horeca, met name op zaterdagmiddag en in de zomervakantie zou wellicht kunnen bijdragen aan meer toerisme. Daarmee zou Rottevalle ook aantrekkelijker worden voor passanten die per boot, fiets, auto of kano ons dorp aandoen. Zij kunnen hier in het toeristenseizoen niet of slechts heel beperkt terecht voor boodschappen of een versnapering en komen hier mogelijk om die reden niet terug.

De Bijzondere Onderneming

Stichting De Bijzondere Onderneming is bezig plannen te ontwikkelen voor het opzetten van een kleinschalige leef-, woon- en werkplek voor mensen met een verstandelijke beperking die in hoge mate zelfstandig functioneren en/of mensen die structuur nodig hebben om hun dagelijks leven inhoud te geven. De initiatiefnemer heeft vanaf 2007 contact met het bestuur van Dorpsbelang en diverse locaties hebben de revue gepasseerd. Het lijkt er nu op dat dit kleinschalige zorgproject zich gaat vestigen aan de Ambachtsloane. In een eerder stadium hebben wij aangegeven achter dit project te staan. Mochten er vragen komen over integratie van deze doelgroep dan zien wij zeker mogelijkheden voor gemeenschapstaken.

7. Verkeersveiligheid

De dorpsvernieuwing welke in 2009 definitief is afgerond, heeft ons dorp een prachtig aanzien opgeleverd. Rottevalle heeft met deze reconstructie, waarbij ook de verlichting is vernieuwd, een echte dorps uitstraling gekregen. Het Muldersplein heeft zich al meerdere malen ontpopt tot een prachtige centrale plek waar diverse activiteiten plaats kunnen vinden.

Verkeersveiligheid

Met de dorpsvernieuwing is ook een aantal verkeersonveilige situaties ontstaan. Gemeente Smallingerland heeft gekozen voor het principe 'shared space' in ons dorp. Dit betekent dat alle verkeersborden zijn verwijderd en dat alle verkeer van rechts voorrang heeft. Ook de verkeersdrempels zijn verwijderd. Het hele dorp is een 30km zone geworden en door de inrichting van de straten zouden automobilisten automatisch hun snelheden gaan aanpassen.

Dit blijkt in de praktijk echter niet het geval.

Verkeersonveilige situaties die onze aandacht ook de komende jaren blijven houden zijn:

- Het vele sluipverkeer vanuit Eastermar via Havenwei/Haven; deze verkeerssituatie is gevaarlijker geworden door shared space
- Het weren van zwaar verkeer over de Haven en Havenwei
- Te hoge snelheden op de binnenkomende en doorgaande wegen in het dorp, zoals de Heidbuorren, Buorren en de Bildwei.

Vrijliggend wandel-/fietspad langs de Bildwei

Voor (schoolgaande) fietsers is de Bildwei vanuit Eastermar een zeer gevaarlijke onoverzichtelijke weg waar het snelverkeer veel te hard rijdt. Ook wandelaars vanuit Rottevalle die naar de Leijen willen, moeten zich begeven op de Bildwei.

Vanuit de Gemeente Smallingerland zijn er plannen dat deze weg naar 60km wordt teruggebracht. In de zomer is naast het vele sluipverkeer ook nog veel landbouwverkeer actief. Wij blijven daarom pleiten voor een vrijliggend wandel-/fietspad langs de Bildwei en/of De Lits. In het zomerseizoen zijn er zeer veel wandelaars en fietsers (vaak met surfkar) die over de Bildwei naar het strandje bij De Leijen gaan.

Rotonde Litswei (N369)

Bij de Provinsje Fryslân ligt een verzoek de aansluiting Ambachtsloane/Litswei (N369) nader tegen het licht te houden. Door de toegenomen drukte ontstaan hier in de spits vaak gevaarlijke situaties. Deze vraag is onderbouwd met metingen van Veilig Verkeer Nederland die hebben aangetoond dat de verkeersintensiteit op de N369 aanzienlijk is toegenomen. Ons voorstel is hier een rotonde aan te leggen. Zowel de Gemeente Smallingerland als de Provinsje Fryslân zijn op de hoogte van de verkeersonveiligheid. Eind 2010 wordt binnen de Provinsje bekeken of dit kruispunt alsnog voor prioritering in aanmerking kan komen.

Actiepunten:

- **Verkeersveiligheid hoog op de agenda houden**
- **Vrijliggend fietspad langs de Bildwei en/of De Lits**
- **Rotonde Litswei (N369)**

8. Vorming en sport

Vorming

Er zijn in Rottevalle diverse mogelijkheden om cursussen te volgen bij verschillende verenigingen (denk aan de Plattelandsvrouwen) en bij particulieren (vooral creatieve cursussen). Inmiddels zijn er plannen voor een zgn. computerleercentrum waarbij in samenwerking met de Maatschappelijke Ondersteuning Smallingerland (MOS) computer-/internetcursussen worden aangeboden. Dit computerleercentrum zal voor alle doelgroepen toegankelijk zijn. Ook de jeugdsoos kan hier gebruik van maken.

De bibliotheek, gehuisvest in dorpshuis it Tiksel, wordt als een uiterst waardevolle dorpsvoorziening beschouwd. Dat blijkt ook uit het hoge uitleenpercentage in Rottevalle. Wel is er behoefte aan verbetering van de bereikbaarheid en aan ruimere openingstijden.

Actiepunten:

- **opzetten niet-commerciële computer- en internetcursussen**
- **behoud en bereikbaarheid bibliotheek**

9. Recreatie

Op het water

Op en om de Lits en de Leijen moet meer kleinschalige recreatie mogelijk worden gemaakt. Er bestaan daarvoor al diverse plannen, waar ook Rottevalle van zou kunnen profiteren. Voorwaarde is dan wel dat Rottevalle wordt opgenomen in een doorgaande vaarroute en dus een tussenstop op zo'n route wordt in plaats van een eindpunt. Het doortrekken van de Lits (door het dorp of om het dorp heen) maakt het mogelijk dat Rottevalle kan aanhaken bij plannen voor vaarroutes als de Lits-Lauwersmeerroute en de ontsluiting vanuit het Groningse Westerkwartier naar Friesland (De vaart in het veen!). Wij zullen dan ook graag meewerken aan de totstandkoming van deze plannen. Maar ook de aanleg van kanovoorzieningen en kanoverbindingen met bijvoorbeeld Drachtstercompagnie zouden een welkome aanvulling zijn op wat Rottevalle watersporters momenteel te bieden heeft. Bij de haven zouden meer voorzieningen moeten komen voor watersporters (ook passanten) en op de Leijen moeten wegwijzers naar Rottevalle geplaatst worden.

Actiepunten:

- **Rottevalle opnemen in een doorgaande vaarroute**
- **Meer voorzieningen voor watersporters in de haven**

Op het land

De natuur bij Rottevalle is mooi. Het landelijke fietsroutenetwerk voorziet in recreatieve fietsroutes. Voor Rottevalle geldt het fietsroutenetwerk ZO Fryslân.

Ook de Swalkroutes (een uitgave van de Feriening Lytse Doarpen in samenwerking met de dorpsbelangen) maken melding van het natuurschoon bij de Leijen en de Mûntsgroppe.

Waar ook regelmatig mensen van binnen en buiten Rottevalle op afkomen, is het Hertenkamp aan de rand van het dorp.

En dan leeft nog altijd de wens om de eerder genoemde Standerdmolen weer te laten verrijzen aan het Mounlein. Een werkgroep is actief, echter de exploitatie is een heikel punt.

Een ander monument uit vroegere tijden is het beurtschip De Rot. Door een aantal liefhebbers uit het dorp wordt bekeken of dit skûtsje haar thuishaven opnieuw in Rottevalle kan krijgen. Ook hiervoor geldt dat een deugdelijke exploitatie een 'must' is.

Actiepunten:

- **meer recreatieve voorzieningen**
- **herbouw Standerdmolen**
- **beurtschip De Rot naar haven Rottevalle**

10. Milieu en natuur

Milieu

Met elkaar moeten we ons dorp en de omgeving schoonhouden. Daarom houden we de jaarlijkse Himmeldeï in ere en blijft Natuur- en Landschapsvereniging “De Wâlden, de Marren” zich daarvoor inzetten samen met Watersportvereniging “De Leijen” en Dorpsbelang. Het zou goed zijn eens kritisch te kijken naar de organisatie van de Himmeldeï. De betrokkenheid van eigen inwoners laat de laatste jaren bij deze activiteit nogal eens te wensen over waardoor slechts een handvol vrijwilligers (vaak afgevaardigden van genoemde verenigingen) met prikstokken in de weer zijn.

Natuur

Ook in de toekomst moeten we aandacht houden voor de flora en fauna. Zo moeten we het landelijk karakter van de Mûntsgrope handhaven en het natuurgebied bij de Leijen vrijwaren van grootschalige recreatie.

De aanleg van het dorpsbos met parkachtige aanleg bij het Skeanpaad tussen de Litswei en de Nije Buorren kan de vogelstand ten goede komen. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht van dit bos een educatief bos te maken. Dorpsbelang heeft hiertoe inmiddels een werkgroep geformeerd met afgevaardigden van beide scholen en Natuurvereniging De Wâlden en de Marren. Te denken valt hierbij aan paaltjes met opdrachten in het bos met o.a. houtrail (opgestapelde takken), een vlinderberm en oude stobben.

Actiepunten:

- **Nadenken over mogelijk anders organiseren van de jaarlijkse Himmeldeï**
- **Ontwikkelen van een educatief bos**

11. Nieuwbouw Dorpshuis it Tiksel

Dorpshuis it Tiksel

Begin 2005 heeft een enquête onder bewoners aangetoond dat ons dorps huis leeft! Het leverde maar liefst 60% respons op. Een Multifunctioneel Centrum in de totale breedte (inclusief scholen en sportverenigingen) blijkt niet haalbaar. De Gemeente Smalingerland heeft als gevolg van de economische crisis begin 2009 €1,9 miljoen beschikbaar gesteld voor drie dorps huizen, waaronder Rottevalle. Ten tijde van het schrijven van deze visie is bekend dat ruim €1 miljoen beschikbaar blijft voor het dorps huis in Rottevalle waardoor nieuwbouw een reële optie lijkt.

Naast de bibliotheek en de gezondheidszorg (consultatiebureau en fysiotherapie) wordt het dorps huis door tal van verenigingen gebruikt. Ook heeft het jeugdhonk haar stekje in het dorps huis gevonden.

Er leven plannen een duurzaam dorps huis te bouwen volgens het Cradle tot Cradle principe (C2C). Dorpsbelang ondersteunt de wensen van het dorps huisbestuur en ziet zelf hierin ook tal van kansen en mogelijkheden de natuur in en om Rottevalle volledig te benutten.

Hervormde Kerk

De Hervormde Kerk is verkocht aan de Stichting Alde Fryske Tsjerken. Een speciaal hiertoe opgerichte commissie zal de exploitatie van de kerk voor haar rekening nemen. Het is belangrijk dat commissies van het dorps huis en de Hervormde Kerk gaan samenwerken zodat een win-win situatie ontstaat met betrekking tot de exploitatie van beide gebouwen.

Actiepunt:

- **voorzieningenniveau optimaliseren, op korte en lange termijn**
- **exploitatie organisatorisch daar waar nodig ondersteunen**

12. IJsbaan/Skatebaan

De IJsclub van Rottevalle heeft het idee geopperd de ijsbaan te verplaatsen naar het land achter de Master Keuningwei. Er is dan een vrijere toegang. Op dit moment moet de schaatser over het erf van een particulier naar de ijsbaan.

Met deze 'move' zou de mogelijkheid kunnen worden bekeken of de ijsbaan in de zomer dienst kan doen als een skatebaan. Daarnaast zou dit stuk land eens in de drie jaar als feestterrein gebruikt kunnen worden ten behoeve van het dorpsfeest.

Actiepunt:

- mogelijkheden onderzoeken voor verplaatsing IJsbaan

13. Rottevalle in vroegere tijden

Willen we het dorp Rottevalle aantrekkelijker maken voor toeristen, dan hebben we een unieke attractie nodig. Het idee is ontstaan om op een centrale plek in Rottevalle één of twee huisjes uit vroegere tijden op te bouwen en dit volledig in te richten zoals het vroeger was. Een soort openlucht museum zoals de Spitkeet in Harkema. Een combinatie/samenwerking met het beurtschip De Rot sluiten we hierbij zeker niet uit. Wij zijn van mening dat als ons dorp meer toeristen kan trekken door een unieke attractie dat dat de leefbaarheid alleen maar ten goede zal komen.

Actiepunt:

- mogelijkheden openlucht museum onderzoeken

14. Hoe nu verder

De dorpsvisie tot en met 2020 ligt voor u. Alle plannen en ideeën staan op papier en dit hele pakket is gepresenteerd aan het College van Burgemeester en Wethouders en aan de gemeenteraad. Maar daarmee is de kous natuurlijk niet af.

Het is namelijk de bedoeling dat de diverse actiepunten de komende jaren nader worden uitgewerkt. Dorpsbelang zal daarvoor waar nodig werkgroepen opzetten, want Dorpsbelang kan en wil de kar niet alleen trekken. De inzet en bijdrage van betrokkenen en belangstellenden (dat kunnen zijn individuele inwoners, groeperingen, verenigingen etc) is nodig om de ideeën die in het dorp leven, te realiseren.

Daarbij hopen wij ook op goed overleg met en vanuit de gemeente: college, raadsleden, onze dorpencoördinator en alle andere betrokken ambtenaren. Wij dringen er bij hen op aan ons vroegtijdig bij de ontwikkeling van plannen te betrekken.

Rottevalle, december 2010